

**Materiál na rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady SR
dňa 22. februára 2021**

k bodu č. 1

Stanovisko ZMOS

návrhu zákona o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Všeobecne k materiálu:

Návrh zákona o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov predkladá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, v súlade o Koncepciou zavedenia režimu skrátenej práce „Kurzarbeit“ do slovenského právneho poriadku. Samotnú koncepciu schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 673 z 21. októbra 2020. Návrh kombinuje skúsenosti s priebehom ekonomickej krízy v dôsledku šíriaceho sa ochorenia COVID – 19 a opatrenia tzv. „Prvá pomoc“, ktorá bola aktívnym opatrením dotýkajúcim sa trhu práce po tom ako bola táto forma konkrétneho projektu, resp. jeho podmienok schválená vládou SR. Predkladateľ predkladá návrh zákona s tým, že ide o ukotvenie nástroja pasívnej politiky trhu práce. V aplikačne praxi pôjde o poskytovanie právne nárokovej podpory, ktorá bude určená na vyplácanie náhrady mzdy alebo platu zamestnanca v čase, keď zamestnávateľ nemôže pridelovať zamestnancom prácu v pôvodne dohodnutom rozsahu a dochádza k tzv. „skrátenej práci“. Rozsah, podmienky a mechanizmus poskytovania, výšku podpory a ďalšie rozhodujúce náležitosti jej poskytovania identifikuje predložený zákon.

Cieľom je vytvorenie zákona, ktorý vnesie do právneho poriadku Slovenskej republiky stabilný prvok, systémové, nárokové a transparentné poskytnutie pomoci zamestnancom v zákonom vymedzených mimoriadnych, neočakávaných a ďalších situáciách vplyvom vonkajších faktorov, ktoré zamestnávateľov nemôže ovplyvniť, no na ich základe dochádza k významne negatívnym vplyvom na pracovné miesta trhu práce k ich ohrozeniu až zániku. V týchto situáciách vznikajú zamestnávateľovi nezanedbateľné mzdové náklady, ktoré však z dôvodu obmedzenia jeho prevádzkovej činnosti bez vlastného zavinenia nie sú pokryté ekonomicou činnosťou, resp. príjmami z nej. Účelom je okrem zabezpečenia krytia časti náhrady mzdy zamestnanca v čase, keď zamestnávateľ z dôvodu vonkajších faktorov nemôže pridelovať zamestnancom prácu v pôvodne dohodnutom rozsahu, aj udržanie pracovných miest a konkurencieschopnosti zamestnávateľov.

Navrhovaná právna úprava predpokladá, že môže zodpovedajúcim spôsobom dopĺňať doteraz vládou Slovenskej republiky prijaté vnútroštátne opatrenia na zmiernenie rizík nezamestnanosti, resp. na podporu udržania pracovných miest.

Na účel poskytovania podpory v čase skrátenej práce sa novelou zákona o sociálnom poistení navrhuje, aby zamestnávateľ za ustanovený okruh zamestnancov platil poistné na financovanie podpory v čase skrátenej práce do základného fondu poistenia v nezamestnanosti. Z tohto fondu bude Sociálna poisťovňa poskytovať na účet príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny alebo Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny sumu, o ktorú tento orgán požiada na úhradu podpory v čase skrátenej práce zamestnávateľom. Samotným návrhom zákona dochádza k novelizácii viacerých zákonov, zákonníka práce, zákona o sociálnom poistení, zákon o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca, ale aj zákona o dani z príjmov, zákona o službách zamestnanosti, zákona o zdravotnom poistení, zákona o športe ako aj zákona o kompenzačnom príspevku baníkom.

Návrh zákona zavádza plnú elektronizáciu podávania žiadostí o podporu v čase skrátenej práce zo strany zamestnávateľa.

Pripomienky k návrhu :

ZMOS považuje zavedenie nového systémového opatrenia v zmysle návrhu zákona za dôležitý prvok, ktorý sa odrazí najmä zachovaní už existujúcich pracovnoprávných vzťahoch. Obce a mestá sú jedným z najväčších zamestnávateľov na Slovensku. Dopad protiepidemiologických opatrení na samosprávy je veľký. V súčasnosti je udržanie každého jedného pracovného miesta pre samosprávy prioritou, na tento stav reaguje aj navrhovaná právna úprava. Zavedenie nového systémového opatrenia v sebe nesie prvky, ktoré na Slovensku boli „odskúšané“ len projektovo.

Na základe predloženého zákona dôjde k prepojeniu výkonu štátnych inštitúcií, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a verejnoprávneho subjektu Sociálnej poisťovne, ale aj k zavedeniu viacerých výnimiek, ide o prípady, kedy osobám neboli a nemohli byť plnené odvodové povinnosti, a samotným zamestnávateľom vzniknú viaceré nové povinnosti.

Z pohľadu aplikačnej praxe Navrhovaného zákona budú môcť príspevok čerpať mestá a obce ako zamestnávateľia, za podmienok stanovených novou právnou úpravou. Zavedenie prvku poistného na financovanie podpory ostáva bez povinnosti navýšenia odvodovej povinnosti zamestnávateľov do poistného systému, čo považuje ZMOS za kľúčové.

ZMOS si je vedomí rozdielnych názorov jednotlivých sociálnych partnerov, upozorňuje najmä na dôležitosť sociálneho dialógu. Následné a ďalšie zmeny návrhu zákona predkladateľom tento proces sťažujú a komplikujú.

ZMOS si dovoľuje upozorniť, že zavedenie podmienky, povinnosti elektronického podpisu pri podávaní samotnej žiadosti zamestnávateľom – obcou môže byť problematické u obcí, kde nie je z objektívnych technických prekážok možné internet prevádzkovať. Takýchto obcí je na Slovensku cez 50. Elektronizácia procesu je z nášho pohľadu nevyhnutná, problémom pre viaceré obce ostáva aj naďalej kvalita internetového pripojenia. ZMOS vyslovuje obavu týkajúcu sa možného poklesu dane z príjmov fyzických osôb, ktoré tvoria nosnú príjmovú časť rozpočtov samospráv.

Záver :

Nakoľko sociálni partneri k návrhu zákona vzniesli rôzne a rôznorodé pripomienky, ktoré nie vždy reflektovali na aktuálne znenie návrh zákona ZMOS zaujme svoje stanovisko priamo na zasadnutí HSR SR.

Mgr. Branislav Tréger, PhD.
predseda ZMOS